EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION (EU) 2020/1857

av den 14 maj 2020

med de iakttagelser som utgör en del av beslutet om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget Shift2Rail för budgetåret 2018

EUROPAPARLAMENTET UTFÄRDAR DENNA RESOLUTION

— med beaktande av sitt beslut om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget Shift2Rail för budgetåret 2018,

— med beaktande av artikel 100 och bilaga V i arbetsordningen,

— med beaktande av yttrandet från utskottet för transport och turism,

— med beaktande av betänkandet från budgetkontrollutskottet (A9-0055/2020), och av följande skäl:

A. Det gemensamma företaget Shift2Rail (nedan kallat *det gemensamma företaget*) inrättades i juni 2014 för en period av tio år genom förordning (EU) nr 642/2014 ([1]).

B. De grundande medlemmarna är Europeiska unionen, företrädd av kommissionen, och partner i järnvägsindustrin (viktiga berörda parter, bland annat tillverkare av järnvägsmateriel, järnvägsföretag, infrastrukturförvaltare och forskningscentrum). Andra enheter får delta i det gemensamma företaget som associerade medlemmar.

C. Det gemensamma företagets mål är att åstadkomma ett gemensamt europeiskt järnvägsområde, att öka det europeiska järnvägssystemets attraktivitet och konkurrenskraft, att säkerställa en trafikomställning från vägtransporter och att bibehålla den europeiska järnvägsindustrins ledande ställning på den globala marknaden.

D. Det gemensamma företaget började arbeta självständigt i maj 2016.

Allmänt

1. Europaparlamentet konstaterar att revisionsrätten i sin rapport om det gemensamma företagets årsredovisning för budgetåret 2018 anger att det gemensamma företagets årsredovisning i alla väsentliga avseenden ger en rättvisande bild av det gemensamma företagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av det finansiella resultatet, kassaflödena och förändringar i nettotillgångarna för det budgetår som slutade detta datum i enlighet med budgetförordningen och de redovisningsregler som antagits av kommissionens räkenskapsförare.

2. Europaparlamentet konstaterar att revisionsrätten i sin rapport förklarar att transaktionerna som ligger till grund för det gemensamma företagets årsredovisning för budgetåret 2018 i allt väsentligt är lagliga och korrekta.

3. Europaparlamentet noterar att det maximala ekonomiska bidraget från unionen till det gemensamma företaget är 450 000 000 EUR, som ska betalas från Horisont 2020. Parlamentet noterar att det gemensamma företagets näringslivsmedlemmar ska bidra med resurser på minst 470 000 000 EUR, varav minst 350 000 000 EUR i bidrag in natura och i kontanter till det gemensamma företagets operativa verksamhet och administrativa kostnader och minst 120 000 000 EUR i bidrag in natura till det gemensamma företagets kompletterande verksamhet.

4. Europaparlamentet noterar att effektiv kommunikation är en viktig del av framgångsrika projekt som finansieras av unionen. Parlamentet anser att det är viktigt att i högre grad synliggöra vad det gemensamma företaget åstadkommit och att sprida information om mervärdet. Parlamentet uppmanar det gemensamma företaget att föra en proaktiv kommunikationsstrategi genom att sprida sina forskningsresultat till allmänheten, t.ex. via sociala medier eller andra medier, för att öka allmänhetens medvetenhet om effekterna av unionens stöd, med särskild hänsyn till spridningen på marknaden.

([1]) Rådets förordning (EU) nr 642/2014 av den 16 juni 2014 om bildande av det gemensamma företaget Shift2Rail (EUT L 177, 17.6.2014, s. 9).

5. Europaparlamentet uppmanar revisionsrätten att göra en bedömning av hur välfungerande och tillförlitlig metoden för beräkning och utvärdering av naturabidrag är. Bedömningen ska avse hur vägledningen för naturabidragsförfarandets genomförande är utformad och hur pass robust den är, i syfte att bistå i planerings-, rapporterings- och certifieringsprocessen för naturabidrag.

Budgetförvaltning och ekonomisk förvaltning

6. Europaparlamentet noterar att den slutliga budget för 2018 som fanns tillgänglig för genomförandet innehöll åtagandebemyndiganden på 84 756 000 EUR och betalningsbemyndiganden på 71 890 204 EUR. Parlamentet betonar att utnyttjandegraden för åtagande- och betalningsbemyndigandena var 100 % respektive 82,3 %, vilket är lågt, i synnerhet för betalningsbemyndigandena. Parlamentet noterar att genomförandegraden för betalningsbemyndigandena var lägre än väntat och att detta berodde på ett ännu inte antaget rättsligt beslut om medlemskap för det gemensamma företaget. Parlamentet noterar den låga genomförandegraden (63,4 %) för betalningsbemyndiganden i avdelning 2 (administrativa utgifter, som utgör 3 % av det gemensamma företagets budget) som berodde på förseningar i faktureringen från leverantörernas sida inom ramen för fleråriga ramkontrakt. Parlamentet noterar vidare att de flesta betalningar som gjordes av det gemensamma företaget under 2018 var mellanliggande betalningar för de Horisont 2020-projekt som valts ut inom ramen för ansökningsomgångarna för 2015 och 2016, samt förfinansiering av de projekt inom Horisont 2020 som valts ut inom ramen för ansökningsomgångarna för 2018.

7. Europaparlamentet konstaterar att av ett belopp på 411 200 000 EUR (inklusive 158 900 000 EUR som unionens maximala kontantbidrag och näringslivsmedlemmarnas kontantbidrag på 6 500 000 EUR till det gemensamma företagets administrativa kostnader) hade det gemensamma företaget i slutet av 2018 gjort åtaganden för 84 756 000 EUR och betalningar för 59 155 000 EUR för genomförandet av företagets första våg av projekt. Detta visar att det gemensamma företaget för närvarande har ingått av varandra beroende fleråriga bidragsöverenskommelser och upphandlingskontrakt för genomförandet av 39 % av sitt program för forskning och innovation, vilket är i linje med det gemensamma företagets fleråriga arbetsprogram.

8. Europaparlamentet välkomnar att av det belopp på 350 000 000 EUR som näringslivsmedlemmarna ska bidra med till det gemensamma företagets operativa verksamhet och administrativa kostnader hade medlemmarna i slutet av 2018, det vill säga fyra månader efter det att det gemensamma företaget hade inlett sina första Horisont 2020-projekt, rapporterat om bidrag in natura till ett värde av 63 700 000 EUR till den operativa verksamheten, varav 21 700 000 EUR hade attesterats. Parlamentet noterar vidare att av det belopp på 120 000 000 EUR som näringslivsmedlemmarna ska bidra med till ytterligare verksamhet inom det gemensamma företaget hade medlemmarna rapporterat kontantbidrag på 6 500 000 EUR för övriga verksamheter utanför det gemensamma företagets arbetsplan.

9. Europaparlamentet konstaterar att de totala bidragen från näringslivsmedlemmarna i slutet av 2018 uppgick till 252 300 000 EUR, jämfört med unionens kontantbidrag på 158 900 000 EUR.

10. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget 2018 undertecknade 17 bidragsöverenskommelser efter ansökningsomgångarna för 2018, och att värdet av forsknings- och innovationsverksamheten inom ramen för dessa ansökningsomgångar uppgick till 152 600 000 EUR, som skulle medfinansieras av det gemensamma företaget med högst 77 300 000 EUR. Parlamentet noterar att de övriga medlemmarna enades om att begränsa sin begäran om samfinansiering till 44,44 % av de totala projektkostnaderna, vilket är den lägsta nivån generellt för ramprogrammet Horisont 2020 Parlamentet beklagar att endast 76 små och medelstora företag deltog i 2018 års ansökningsomgång (120 under 2017) och att 40 små och medelstora företag (50 under 2017) valdes ut för finansiering (21,6 % av alla utvalda deltagare för finansiering).

Verksamhetsresultat

11. Europaparlamentet noterar att på grund av projektens karaktär kommer den tredje uppsättningen centrala resultatindikatorer att utarbetas på basis av resultaten från Horisont 2020. Parlamentet noterar dessutom att det gemensamma företaget fortsatte att utveckla en modell för centrala resultatindikatorer för att mäta forsknings- och innovationsverksamhetens bidrag till företagets förordning. Parlamentet noterar att detta arbete fortfarande pågår och att de första resultaten lades fram för styrelsen i december 2018.

12. Europaparlamentet konstaterar att förvaltningskostnadsgraden (administrativ budget och driftsbudget) ligger kvar under 5 %, vilket tyder på att det gemensamma företagets organisationsstruktur är relativt smidig och effektiv.

13. Europaparlamentet konstaterar att det gemensamma företaget har bidragit till att skapa kontinuitet och en gemensam vision för järnvägsforskningen inom järnvägssektorn. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget även har bidragit till att bygga upp förtroende mellan aktörer som annars inte skulle ha möjlighet att utbyta idéer och gemensamma intressen utanför en handelssituation. Parlamentet konstaterar att järnvägsföretagens närvaro i det gemensamma företaget bör stärkas successivt.

14. Europaparlamentet konstaterar att det gemensamma företaget bör bidra till att ta itu med de utmaningar som järnvägssektorn står inför och fokusera på järnvägssystemets och dess användares behov, även i de medlemsstater som inte har något järnvägssystem på sitt territorium. Parlamentet konstaterar att det gemensamma företaget för detta ändamål genomför Shift2Rail-programmet och forsknings- och innovationsverksamhet inom järnvägssektorn i Europa, genom samarbete mellan intressenter och medlemsstater. Parlamentet noterar att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att främja konkreta åtgärder för att avlägsna kvarstående tekniska hinder för att förbättra driftskompatibiliteten och stödja en mer integrerad, effektiv och säker järnvägsmarknad i unionen, med slutmålet att fullborda det gemensamma europeiska järnvägsområdet.

15. Europaparlamentet konstaterar att det gemensamma företaget inledde 2018 års ansökningsomgång för bidrag begränsade till dess medlemmar, i form av en stödordning med enhetsbelopp. Parlamentet noterar emellertid att de finansexperter som deltog i utvärderingen av bidragen pekade på några relevanta avvikelser i de finansiella förslagen. Det gemensamma företaget utnyttjade förberedelsearbetet till att analysera stödmottagarnas förklaringar till avvikelserna och korrigera enhetsbeloppet om det var motiverat. Parlamentet uppmanar det gemensamma företaget att fortsätta att förbättra de finansiella uppgifterna i sin databas över stödmottagare och redovisa viktiga kommentarer från finansexperter i den sammanfattande utvärderingsrapporten. Parlamentet noterar det gemensamma företagets svar att alla rättsliga och finansiella aspekter av kommissionens beslut C(2017)7151 ([2]) noggrant har följts upp och att utanordnaren har sett till att vederbörlig hänsyn tagits till alla kommentarer från de tekniska och finansiella experterna. Parlamentet konstaterar vidare, med beaktande av revisionsrättens rekommendation, att processen överlag kommer att förbättras ytterligare inom ramen för ansökningsomgången för 2019.

16. Europaparlamentet konstaterar att i det gemensamma företagets årliga verksamhetsrapport för 2018 visar de centrala resultatindikatorerna för könsbalans för det året att andelen kvinnor i styrelsen var mycket låg – endast 15 %, medan andelen kvinnor i gruppen med staternas företrädare var 34 % och i vetenskapliga kommittén 40 %.

Urval och rekrytering

17. Europaparlamentet konstaterar att det gemensamma företaget, i överensstämmelse med tjänsteförteckningen, under 2018 rekryterade två utstationerade nationella experter, och med budgetmyndighetens godkännande, en tredje expert för en ettårig utstationering för att ersätta en programchef.

18. Europaparlamentet noterar att vid utgången av 2018 hade det gemensamma företaget en personalstyrka bestående av 22 anställda av de 23 som fastställts i tjänsteförteckningen.

Internkontroll

19. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget har inrättat tillförlitliga förfaranden för förhandskontroll som grundar sig på ekonomiska och operativa skrivbordsgranskningar, och att den gemensamma revisionstjänsten inom kommissionens generaldirektorat för forskning och innovation ansvarar för efterhandsrevisionen av ersättningsanspråk för Horisont 2020-projekt. Parlamentet noterar vidare att situationen i slutet av 2018 visade att de viktigaste normerna för intern kontroll hade införts och att några återstående åtgärder skulle slutföras under 2019, särskilt ändringen av modellen för centrala resultatindikatorer

20. Europaparlamentet konstaterar att enligt revisionsrätten låg procentsatsen för kvarstående fel för Horisont 2020-programmet under väsentlighetsgränsen och uppgick till 0,97 %. Parlamentet beaktar att det gemensamma företaget vid utgången av 2018 kunde grunda sin beräkning av felprocent på fyra efterhandsrevisionsrapporter, en som rör den riskbaserade revisionen och tre som rör det gemensamma företagets representativa urval.

([2]) Kommissionens beslut C(2017)7151 av den 27 oktober 2017 om att tillåta användning av ersättning i form av ett enhetsbelopp för de bidragsberättigade kostnaderna för åtgärder inom ramen för Horisont 2020 (EU:s ramprogram för forskning och innovation) och Europeiska atomenergigemenskapens forsknings- och utbildningsprogram för perioden (2014–2018).

21. Europaparlamentet är medvetet om att tjänsten för internrevision fungerar som internrevisor för det gemensamma företaget, och att tjänsten i denna roll rapporterar indirekt till styrelsen och den verkställande direktören. Parlamentet noterar att den första revisionen fastställde en riskprofil för det gemensamma företaget i syfte att utarbeta en arbetsplan med en internrevision vart tredje år. Parlamentet konstaterar att internrevisionstjänstens strategiska flerårsplan för internrevisionen för perioden 2017-2019 lades fram i juni 2017. I enlighet med denna revisionsplan utförde internrevisionstjänsten under 2018 dessutom en begränsad granskning av genomförandet av normerna för intern kontroll. Parlamentet noterar med tillfredsställelse att av de fem rekommendationer till ledningen som ännu inte hade genomförts fullt ut när det gäller att åtgärda de konstaterade bristerna var det endast en som krävde genomförandeåtgärder under 2019.

22. Europaparlamentet beklagar att kommissionen i slutet av 2017 ännu inte hade gjort de specifika utvecklingar av sina gemensamma verktyg för förvaltning och övervakning av bidrag från Horisont 2020 som krävs för att handlägga det gemensamma företagets bidrag in natura. Parlamentet noterar dock att bidrag in natura har godkänts av den verkställande direktören 2018.

23. Europaparlamentet konstaterar att kommissionens preliminära utvärdering av det gemensamma företagets löpande verksamhet inom Horisont 2020 för perioden 2014-2016 har genomförts. Parlamentet noterar att en handlingsplan har utarbetats och antagits av styrelsen i juni 2018. Parlamentet uppmärksammar att inte alla rekommendationer som tas upp i den preliminära utvärderingen kommer att behandlas inom den nuvarande fleråriga budgetramen. Parlamentet konstaterar dock att vissa av de åtgärder som ingår i handlingsplanen redan har inletts, medan andra åtgärder förväntas genomföras senast 2020.

Övriga frågor

24. Europaparlamentet insisterar på hur viktigt det är att det gemensamma företaget och Europeiska unionens järnvägsbyrå (ERA) samarbetar. Parlamentet noterar ERA:s deltagande i det gemensamma företagets styrelsemöten och i de grupper som utarbetade den fleråriga handlingsplanen. Parlamentet konstaterar att det gemensamma företaget bedömde begärandena om forskning och innovation från ERA för att undvika dubbelarbete och maximera effektiviteten i användningen av den offentliga finansieringen.

25. Europaparlamentet konstaterar att 2018 blev en associerad medlem ett helägt dotterbolag till en grundande medlem och som ett resultat av detta stärkte den grundande medlemmen sin representation i styrelsen. Parlamentet konstaterar att bestämmelserna i det gemensamma företagets nuvarande rättsliga ram inte i tillräcklig grad beaktar företagsuppköp bland det gemensamma företagets näringslivsmedlemmar och de konsekvenser de kan få för en välavvägd representation av medlemmarna i styrelsen. Parlamentet uppmärksammar det gemensamma företagets svar enligt vilket den fastställda rättsliga ramen inom företaget inte medger att en grundande medlem får ökat inflytande i beslutsprocessen och den övergripande styrningen. Parlamentet noterar att hänsyn kommer att tas till revisionsrättens iakttagelse vid en eventuell ändring av Shift2Rail-förordningen.

26. Europaparlamentet noterar att den preliminära utvärderingen av det gemensamma företaget var klar enligt den exakta tidsram som fastställs i den rättsliga ramen. Parlamentet beklagar att det bästa mervärdet för det gemensamma företagets beslutsprocess inte kunde anges i detta tidiga skede av verksamheten. Parlamentet uppmärksammar det gemensamma företagets svar att utvärderingen ägde rum i ett tidigt skede av verksamheten, men att detta var ett krav i enlighet med det gemensamma företagets förordning och det övergripande Horisont 2020-programmet.

27. Europaparlamentet konstaterar att personalomsättningen under de två senaste åren helt och hållet berodde på omsättningen bland de kontraktsanställda. Parlamentet välkomnar det gemensamma företagets åtgärder för att hantera denna situation. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget använde sig av tjänster som utfördes av tillfälligt anställda, vilka utgjorde cirka 17 % av den totala personalstyrkan. Parlamentet noterar det gemensamma företagets svar att detta främst beror på tjänsteförteckningens aktuella struktur, vilken inte ger det gemensamma företaget rätt att erbjuda samma förmånliga kontraktsvillkor som de som erbjuds av övriga EU-organ och EU-institutioner. Parlamentet konstaterar att ”mjuka” åtgärder vidtagits för att minska den höga omsättningen. Parlamentet uppmanar kommissionen att följa upp denna fråga.

Transport och turism

28. Europaparlamentet betonar att det gemensamma företagets mål är att uppnå ett gemensamt europeiskt järnvägsområde och göra unionens järnvägssystem mer attraktivt och konkurrenskraftigt. Parlamentet påpekar att järnvägstransporter kommer att ha en central roll i unionens framtida åtgärder för att främja en övergång till utsläppssnål rörlighet och för ta itu med negativa externa effekter. Parlamentet betonar att det gemensamma företaget måste ges de ekonomiska, materiella och mänskliga resurser som krävs för att det ska kunna uppnå dessa centrala mål och bidra till en verklig trafikomställning.

29. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget är ett offentlig-privat partnerskap som inrättades 2014 inom ramprogrammet Horisont 2020. Parlamentet noterar att Shift2Rail-programmet finansieras gemensamt genom bidrag från unionen (genom det gemensamma företagets driftsbudget) och naturabidrag från övriga medlemmar, dvs. de åtta grundande medlemmarna (andra än EU) och de nitton associerade medlemmarna.

30. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2018 gjorde framsteg mot att uppnå sina mål, genom att genomföra Shift2Rail-programmet och säkerställa en effektiv och sund ekonomisk förvaltning. Parlamentet noterar att man under 2018 gjorde framsteg med den forsknings- och innovationsverksamhet som inleddes under tidigare år och som nu kommit igång ordentligt och i stor utsträckning utvecklas i snabb takt. Parlamentet noterar att den nya vågen av forsknings- och innovationsverksamhet (ansökningsomgången 2018) inleddes i slutet av året. Parlamentet noterar att den totala projektkostnaden för verksamheten under 2018 beräknas uppgå till 83 400 000 EUR.

31. Europaparlamentet betonar behovet av att öka järnvägssektorns attraktivitet för transportföretagare och passagerare i syfte att uppnå en varaktig omställning från väg till järnväg, och noterar att de kommande fem åren kommer att vara avgörande för järnvägens framgång samt att det gemensamma företaget spelar en central roll för att se till att järnvägstransporter blir billigare, effektivare och mer attraktiva.

32. Europaparlamentet betonar att växlar, eller bristfälliga växlar, ensamma står för 25-30 % av allt underhållsarbete på järnvägsnätet och en väsentlig del av infrastrukturkostnaderna. Parlamentet välkomnar det gemensamma företagets ansträngningar för att förbättra systemets tillförlitlighet och minska kostnaderna.

33. Europaparlamentet välkomnar det gemensamma företagets mål att halvera järnvägssystemets livscykelkostnader genom att fördubbla kapaciteten och förbättra tillförlitligheten och punktligheten med 50 %. Parlamentet begär att det gemensamma företaget ska få full tillgång till de personalresurser och ekonomiska resurser som behövs för att det ska kunna uppnå dessa mål.

34. Europaparlamentet välkomnar det gemensamma företagets ansträngningar för att införa automatisk tågmanövrering. Parlamentet påpekar att vägtransportsektorn har gjort större framsteg med automatisering.

35. Europaparlamentet välkomnar det gemensamma företagets beslut att som en del av det årliga arbetsprogrammet för 2018 föreslå att styrelsen inför bidrag i form av enhetsbelopp, vilket därefter genomfördes via pilotprojektet för enhetsbelopp i den del av 2018 års ansökningsomgång som riktade sig till medlemmarna.

36. Europaparlamentet anser att det, för att säkerställa rättslig klarhet när det gäller beslutsprocessen och den övergripande styrningen av det gemensamma företaget, är av yttersta vikt att förtydliga bestämmelserna i det gemensamma företagets rättsliga ram när det gäller näringslivsmedlemmarnas företagsförvärv och konsekvenserna av detta för medlemskapet i styrelsen. Parlamentet uppmanar därför rådet att ta itu med denna fråga, eventuellt genom att anta ändringar till rådets förordning (EU) nr 642/2014.

37. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2018 inledde 14 representativa revisioner av sin population och en riskbaserad revision (utöver de 15 representativa revisioner och en riskbaserad revision som inleddes 2017), vilket innebär att det gemensamma företagets revisioner direkt täcker ett belopp på 4 660 000 EUR. Parlamentet noterar att den övergripande upptäckta felprocenten för de tre representativa revisionerna och den riskbaserade revisionen som slutfördes den 31 december 2018 är 0,94 % om man tillämpar ett enkelt medelvärde och 1,19 % om man tillämpar ett vägt medelvärde. Parlamentet noterar att alla övriga felprocentsatser (representativa och kvarstående felprocentsatser) – även om de är begränsade när det gäller täckning – ligger under det fastställda tröskelvärdet på 2 %.

38. Europaparlamentet välkomnar det fortsatta genomförandet av det gemensamma företagets strategi mot bedrägerier för 2017–2020 som inte ledde till något fall med noggrann övervakning på grund av en bedömd hög risk för bedrägeri eller till att några ärenden överlämnades till Olaf för utredning.